

REGIONALNE WARSZTATY EDUKACYJNE

Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ

Instytut Niematerialnego Dziedzictwa Ludów Karpackich w Ludźmierzu

Oferta 3-dniowa

(2 dni zajęć + 1 dzień wycieczki w teren do wyboru spośród trzech propozycji)

Udział w warsztatach jest BEZPŁATNY.

Podczas całego pobytu opiekę nad uczniami sprawują nauczyciele - opiekunowie.
Instytucja uczestnicząca zapewnia transport, wyżywienie, ewentualne zakwaterowanie oraz przewodnika – w przypadku warsztatów 3-dniowych oraz 7-dniowych, podczas których zaplanowano wycieczki..

Plan ramowy:

Dzień I:

9.00 - 10.45

(2 x 45 minut + przerwa 15 minut)

Temat 1: *Etnozagroda*

11.00 - 12.00

Temat 2: *Poznaj okolice. Małopolska - kraina od Wawelu do Tatr.
Ludźmierz – duchowa stolica Podhala*

12.00 - 12.45

Przerwa obiadowa

12.45 – 15.00

(2 x 60 minut + przerwa 15 minut)

(zajęcia folklorystyczne, muzyczne i plastyczne)

Temat 3: *Parzenica nie parzy, oset nie kłuje*

Temat 4 (wariant A – dla dzieci młodszych): *Elemele dudki*

Temat 4 (wariant B – dla dzieci w każdym wieku): *Folklor muzyczny*

Dzień II:

WYCIECZKA - do wyboru z trzech propozycji przedstawionych w załączniku

Dzień III:

09:00–10:45

(2 x 45 minut + przerwa 15 minut)

Temat 1: *W krainie baśni i legend / Poezja w gwarze*

(zajęcia literacko-plastyczne)

10:45–12:15

(2 x 45 minut + przerwa 15 minut)

Temat 2: *Śpiewać każdy może*

(nauka pieśni regionalnych – Podhale i inne regiony)

Temat 3: *Poznajemy tkaniny – od sukna do adamaszku*

(zajęcia warsztatowe)

12.15 – 12:45

Przerwa obiadowa

12.45 – 14.45

(2 x 60 minut + przerwa 15 minut)

Temat 3: **Zgaduj zgadula Co jest w skrzyni?**

(zajęcia folklorystyczne)

Temat 4: **Tańcuj bracie!**

(zajęcia taneczne)

Plan szczegółowy i treści programowe:

Dzień I:

9.00 – 10.45 (w tym 15-minutowa przerwa)

Temat 1: *Etnozagroda*

(zajęcia informacyjne)

Celem zajęć jest zapoznanie uczestników z regionami Małopolski. Podanie informacji o zróżnicowaniu etnograficznym, w tym także o regionie z którego pochodzą uczestnicy oraz (dla kontrastu) o Podhalu na którym się znajdują.

Uczeń (kl. I – III)

- rozumie legendy, fakty historyczne, tradycje, elementy kultury materialnej i duchowej oraz pojęcia i powiązane z nimi symbole,
- identyfikuje się z grupą społeczną, do której przynależy,
- odnosi się do zwyczajów i tradycji różnych grup z szacunkiem oraz potrafi przedstawić i rozróżnić zwyczaje innych regionów Polski, czy innych narodów.

Uczeń (kl. IV – VIII)

- wskazuje na mapie położenie krain geograficznych Polski,
- charakteryzuje na przykładach walory turystyczne oraz wybrane obiekty z Listy Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości w Polsce,
- określa wpływ walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach,
- podaje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map tematycznych (G).

11.00 - 12.00

Temat 2: *Poznaj okolice Małopolska - kraina od Wawelu do Tatr. Ludźmierz – duchowa stolica Podhala*

(zajęcia terenowe)

Celem zajęć jest poznanie ciekawostek z historii Ludźmierza oraz nabycie orientacji w terenie, w tym zwłaszcza poznanie trasy przejścia z miejsca noclegowego do Instytutu.

Uczestnicy starają się odnaleźć w terenie i przejść trasę zgodnie z wyznaczonymi punktami:

1. Sanktuarium Maryjne
2. Ołtarz papieski
3. Ogród różańcowy
4. Cudowne źródło
5. Kamień Tetmajera i Orkana
6. Budynek Instytutu

Uczeń (kl. I – III)

- rozwija umiejętności samodzielnej eksploracji świata oraz stosowania nabytych umiejętności w nowych sytuacjach życiowych,
- czyta proste plany, wskazuje główne kierunki na mapie, odczytuje podstawowe znaki kartograficzne,
- Opowiada ciekawostki historyczne dotyczące regionu i kraju, wyróżniając przy tym postacie fikcyjne i realne.

Uczeń (kl. IV – VIII)

- czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia;
- poznaje historie i tradycje okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje (G).

12.00 - 12.45

Przerwa obiadowa

12.45 – 15.00

Temat 3: *Parzenica nie parzy, oset nie kłuje

(zajęcia poznawcze)

Celem zajęć jest poznanie elementów stroju regionalnego ze szczególnym uwzględnieniem zdobień portek góralskich oraz gorsetów.

Uczestnicy, po zapoznaniu się z różnorodnością haftów, sami próbują stworzyć swoją parzenicę/motywu ostu/innego wzoru kwiatowego stosowanego w zdobnictwie gorsetów damskich lub odwzorować te istniejące zaprezentowane wcześniej przez edukatora. Najpierw rysują na kartce szkic, a potem wypełniają go kolorowymi kulkami z filcu.

Można też wykorzystać szablony wzorów parzenic lub motywów kwiatowych, kolorując je kredkami.

Treści programowe

Uczeń (kl. I – III)

- kształci umiejętności uczestnictwa w kulturze oraz wyrażania swych spostrzeżeń i przeżyć za pomocą plastycznych, muzycznych i technicznych środków wyrazu,
- wyróżnia (...) wielkości i proporcje, położenie obiektów i elementów złożonych,
- określa w swoim otoczeniu kompozycje obiektów i zjawisk,
- wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej i naukowej.

Uczeń (kl. IV –VIII)

- rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych, tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni, ustala właściwe proporcje elementów kompozycyjnych, umiejętnie równoważy kompozycje,
- w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska, stosując środki wyrazu zgodne z własnym odczuciem, w wyższych klasach podejmuje również próby rysunkowego studium z natury,
- rozumie znaczenie twórczości ludowej, rozróżnia jej różne formy, zna pojęcia: sztuka ludowa i etnografia (P).

Temat 4 (wariant A – dla dzieci młodszych): *Elemele dudki

(zajęcia folklorystyczne)

Celem zajęć jest poznanie elementów folkloru dziecięcego poprzez gry i zabawy dziecięce (po kole, naśladowcze, z rekwizytami itd.)

Uczeń (kl. I – III)

- rozwija umiejętności uczestnictwa w kulturze oraz wyrażania swych spostrzeżeń i przeżyć za pomocą plastycznych, muzycznych i technicznych środków wyrazu,
- słucha muzyki w połączeniu z aktywnością ruchową, gestami dźwiękotwórczymi oraz z towarzyszeniem prostych opracowań instrumentalnych,
- organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez,

Temat 4 (wariant B – dla dzieci w każdym wieku): *Folklor muzyczny

(zajęcia folklorystyczne)

Celem warsztatów jest poznanie pieśni i melodii oraz tradycyjnych instrumentów występujących w danym regionie.

Uczeń (kl. I – III)

- kształci umiejętności uczestnictwa w kulturze oraz wyrażania swych spostrzeżeń i przeżyć za pomocą plastycznych, muzycznych i technicznych środków wyrazu;
- rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp.,
- nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki.

Uczeń (kl. IV – VIII)

- śpiewa ze słuchu (...) piosenki z repertuaru dziecięcego, młodzieżowego, popularnego i ludowego,
- poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje regionu.

Dzień II:

WYCIECZKA - do wyboru z trzech propozycji przedstawionych w załączniku:

1. Wyjazd do „Miasta”
2. Na szalasio
3. Zakopane odkopane

Dzień III:

9.00 – 10.45 (2 x 45 minut w tym 15-minutowa przerwa)

Temat 1: *W krainie baśni i legend / Poezja w gwarze*

(zajęcia literacko-plastyczne)

Celem zajęć jest zapoznanie uczniów z cechami wyróżniającymi ich gwarę oraz rozwijanie kreatywności i wyobraźni dzieci i młodzieży i umiejętności dialogowania między różnymi językami i kulturami, w tym przypadku między gwarowymi odmianami języka polskiego a polszczyzną. Tego typu zajęcia uwrażliwiają dzieci na treści z różnych kultur, ucząc też otwartości i tolerancji dla wielokulturowości.

Uczeń (kl. I-III)

- słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
- przekształca tekst, układa opowiadania twórcze, np. dalsze losy bohatera, komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu;
- szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi;
- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką.

Uczeń (kl. IV-VIII)

- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę;
- opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
- określa tematykę oraz problematykę utworu;
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny);
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu;

- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny (JP)
- uzasadnia, że może pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową / etniczną, państwową / obywatelską, europejską) (WoS)
- wyraża w pracach plastycznych uczucia i emocje wobec rzeczywistości, a także płynące z inspiracji muzycznych czy literackich (impresja i ekspresja); rysuje, maluje, ilustruje zjawiska i wydarzenia realne i wyobrażone (także w korelacji z innymi przedmiotami)

11:00–12:00

Temat 2: *Śpiewać każdy może*

(nauka pieśni regionalnych – Podhale i inne regiony)

Celem warsztatów jest zapoznanie dzieci z folklorem pieśniowym Podhala i wybranego regionu oraz nauka tradycyjnego śpiewu.

Uczeń (kl. I-III)

- rozwija umiejętność uczestnictwa w kulturze oraz wyrażania swych spostrzeżeń i przeżyć za pomocą plastycznych, muzycznych i technicznych środków wyrazu;
- rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp.;
- nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki;
- śpiewa śpiewanki, piosenki i pieśni charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich;

Uczeń (kl. IV-VIII)

- śpiewa ze słuchu (...) piosenki z repertuaru dziecięcego, młodzieżowego, popularnego i ludowego;
- poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu (M);
- przedstawia w wybranej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory regionu (G).

Temat 3: *Poznajemy tkaniny – od sukna do adamaszku*

(zajęcia warsztatowe)

Celem zajęć jest zapoznanie uczniów z tkaninami, surowcami, materiałami, z których wykonuje się stroje we wzajemnym powiązaniu: np. sukno pokazane w odniesieniu do portek góralskich, wierzchnich okryć, a adamaszek na tle spódnic i kaftaników szytych w XVIII i XIX wieku z tych cennych tkanin

Treści programowe

Uczeń (kl. I-III):

- określa w swoim otoczeniu kompozycje obiektów i zjawisk, np. zamknięte (mozaiki na dywanie, rytmy na przedmiotach użytkowych), otwarte (chmury, papiery ozdobne, pościel, firany), kompozycje o budowie symetrycznej.

Uczeń (kl. IV-VIII):

- rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych (odnajduje je w dziełach mistrzów, a także w tworach i zjawiskach przyrody); tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni (kompozycje otwarte i zamknięte, rytmiczne, symetryczne, statyczne i dynamiczne); ustala właściwe proporcje poszczególnych elementów kompozycyjnych, umiejętnie równoważy kompozycję, wykorzystując kształt i kontrast form;
- w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska;
- rozumie znaczenie twórczości ludowej; rozróżnia różne jej formy; zna pojęcia; sztuka ludowa i etnografia (P)

12.00 – 12:45

Przerwa obiadowa

13.00 – 15.15 (2 x 60 minut + przerwa 15 minut)

Temat 3: Zgaduj zgadula Co jest w skrzyni?

(zajęcia folklorystyczne)

Uczeń (kl. I-III):

- rozwija umiejętność rozumienia legend, faktów historycznych, tradycji, elementów kultury materialnej i duchowej oraz pojęć i symboli z nimi związanych, takich jak: rodzina, dom, naród, ojczyzna, kraj;
- szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski,
- wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym;
- słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi;
- uczestniczy w zabawach i grach zespołowych;
- wyróżnia w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe;
- wyróżnia wielkości i proporcje, położenie obiektów i elementów złożonych, różnice i podobieństwa w wyglądzie;
- klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych w środowisku dziecka.

Uczeń (kl. IV-VIII):

- poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
- przedstawia tradycje i zwyczaje swojej społeczności regionalnej (WoS);
- przedstawia w wybranej formie przyrodnicze i kulturowe walory regionu (G);
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (JP);
- postrzega elementy środowiska technicznego jako dobro materialne stworzone przez człowieka; identyfikuje różnorodne elementy techniczne w najbliższym otoczeniu;
- jest świadomym i odpowiedzialnym użytkownikiem wytworów techniki; śledzi postęp techniczny oraz dostrzega i poznaje zmiany zachodzące w technice wokół niego (T).

Temat 4: *Tańcz bracie!*

(zajęcia taneczne)

Celem warsztatów jest nauka podstawowych kroków tanecznych z Podhala i wybranego regionu Małopolski.

Uczeń (kl. I-III):

- rozwija umiejętność uczestnictwa w kulturze oraz wyrażania swych spostrzeżeń i przeżyć za pomocą plastycznych, muzycznych i technicznych środków wyrazu;
- rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp.;
- tańczy według układów ruchowych charakterystycznych dla wybranych tańców (w tym integracyjnych, ludowych polskich oraz innych krajów Europy i świata);
- identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród;
- szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów.

Uczeń (kl. IV-VIII):

- wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne:
 - a) polskich tańców narodowych: poloneza, kujawiaka i krakowiaka;
 - b) wybranych tańców ludowych (szczególnie własnego regionu);
- określa charakterystyczne cechy wybranych polskich tańców ludowych, z uwzględnieniem własnego regionu;